

Kommunal Planstrategi Nesbyen kommune

2024-2027

Høringsutkast

Versjon 12.juli 2024

Innholdsfortegnelse

Kapittel 1 Planstrategi – overordnet og hovedgrep	2
Hovedgrepene i planstrategien 2024-2027	3
Kapittel 2 Kommunens planverk	4
Kommuneplaner	4
Plantyper i Nesbyen kommune	4
Planer tilknyttet kommuneplanens samfunnsdel	4
Planer tilknyttet kommuneplanens arealdel	5
Kapittel 3 Nasjonale og regionale føringer	5
Nasjonale forventninger	5
Regionale føringer og planverk	6
Kapittel 4 Kommunens gjennomgående fokusområder	7
Kapittel 5 Kommunens hovedutfordringer	8
Befolkningsutvikling	8
Folkehelse og levekår	8
Næring og arbeidsplasser	9
Klima og miljø	9
Lokalt engasjement og frivillighet	10
Beredskap	10
Kommuneøkonomi	10
Kapittel 6 Vurdering av planbehovet	11
Kommuneplanens samfunnsdel	11
Kommuneplanens arealdel	11
Nye overordnede strategier for sektorene	11
Oppvekst og kultur (enhet livsløp)	11
Helse og omsorg (enhet livsløp)	12
Teknisk, plan/utvikling, miljø og næring	12
Fellestjenester, økonomi, beredskap og kompetanse	12
Kapittel 7 Kommuneplanen status	12
Kapittel 8: Planevaluering	12
Kapittel 9 Prioriterte planer 2024-2027	14

Kapittel 1 Planstrategi – overordnet og hovedgrep

I løpet av første året i valgperioden skal kommunestyret foreta en vurdering av hvilke planoppgaver som må gjennomføres for å møte kommunens utfordringer i forhold til samfunnet og tjenesteyting. Dette er en oppgave som kommunen er pålagt i Plan – og bygningsloven (heretter kalt PBL) – se kapittel 10. Gjennom folkehelseloven er kommune pålagt å ha oversikt over innbyggernes helsetilstand og faktorer som påvirker denne. Denne oversikten inngår i kunnskapsgrunnlaget som legges til grunn for planstrategien.

Planstrategien er et verktøy for gjennomføring av politikk, og hensikten er blant annet å

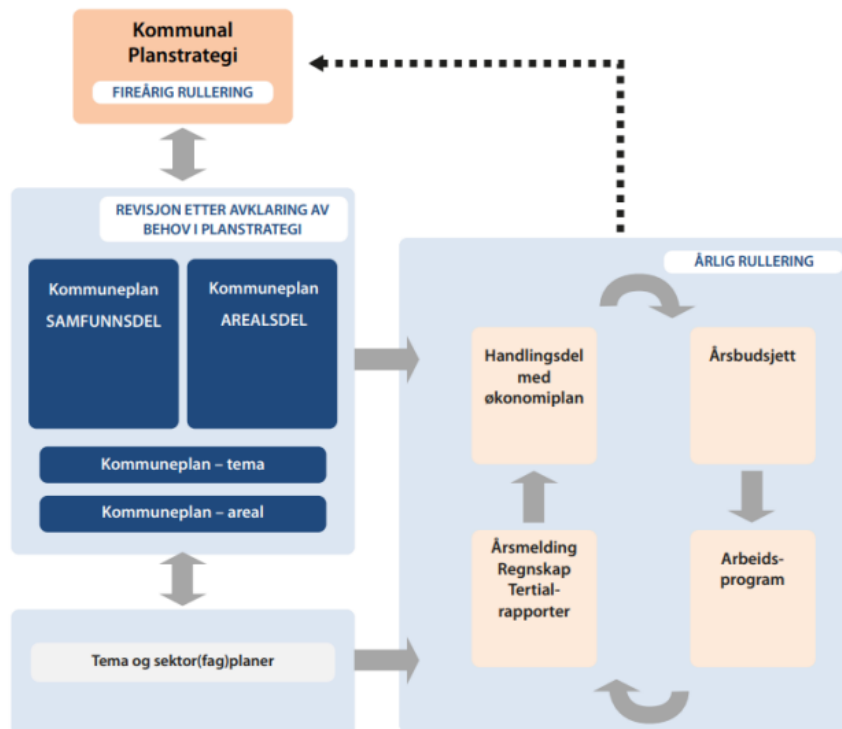
- styrke planlegging som politisk styringverktøy
- sikre strategisk planarbeid
- riktig prioritering av planoppgaver
- sikre god utnyttelse av planressursene
- samordning mellom forvaltningsnivåer og mellom nabokommuner

Planstrategi viser retning for planarbeidet, og kommunen har stor frihet til å utforme sin egen planstrategi. Det ikke anledning til å fremme innsigelse til en planstrategi.

I planstrategien skal kommunestyret ta stilling til om kommuneplanen skal revideres, helt eller delvis. Planstrategien kan også ta stilling til andre planbehov kommunen har. Vurderingen av planbehov gjøres i lys av de utfordringene og mulighetene vi står ovenfor.

Prosesen er forankret i Plan- og bygningslovens § 10-1 Kommunal planstrategi.

Figur: plansystemet, fra regjeringens veileder «Kommunal planstrategi».

Hovedgrepene i planstrategien 2024-2027

Ett av hovedgrepene i planstrategien for Nesbyen kommune i denne perioden er å styrke sammenhengene i plansystemet. Det er behov for en tydeligere kobling mellom samfunnsdelen og den årlige økonomi- og handlingsplanen. I omstillings- og planarbeidet fremover skal vi styrke sammenhengene i plansystemet ytterligere, særlig gjennom mellom planstrategien og handlingsdelen.

Omstillingen som følge av ROBEK og utfordringsbildet generelt gjør det nødvendig å prioritere. Valgene i planstrategien må ses i forhold til ressursene vi har til å gjennomføre ulike planprosesser. Det er viktig å gi forutsigbarhet til folkevalgte og innbyggere, samtidig som ressursene i kommunens administrasjon disponeres effektivt. Det er gjennomført og lagt til rette for store planoppgaver i tidligere perioder. Mye er fullført, mens noe fortsatt er i prosess. I denne kommunestyreperioden prioriterer vi å fullføre planarbeid som er satt i gang, i tillegg til å følge opp det som er vedtatt.

Planstrategien gir ikke en fullstendig oversikt over prioritering av kommunens samlede planbehov. Planstrategien angir at kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 videreføres med noen justeringer, særlig knyttet til målbildene. Arealdelen foreslås ikke prioritert. Det er det større behov for ulikt planverk innenfor kommunens tjenestoområder, i tillegg til at planarbeidet som følger av oppfølgingen etter ekstremværet «Hans2» må prioriteres.

I planstrategien er det lagt vekt på kommunens egen vurdering av utfordringsbildet til Nesbyen, med bakgrunn i både administrative og politiske innspill, samt nasjonale og regionale føringer for kommunal planlegging. Det er stor grad av samsvar mellom politiske og administrative innspill, både om kommunens utfordringer og behov.

Kapittel 2 Kommunens planverk

Kommuneplaner

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument og hjemlet i PBL kap. 11.

Kommuneplan består av to deler:

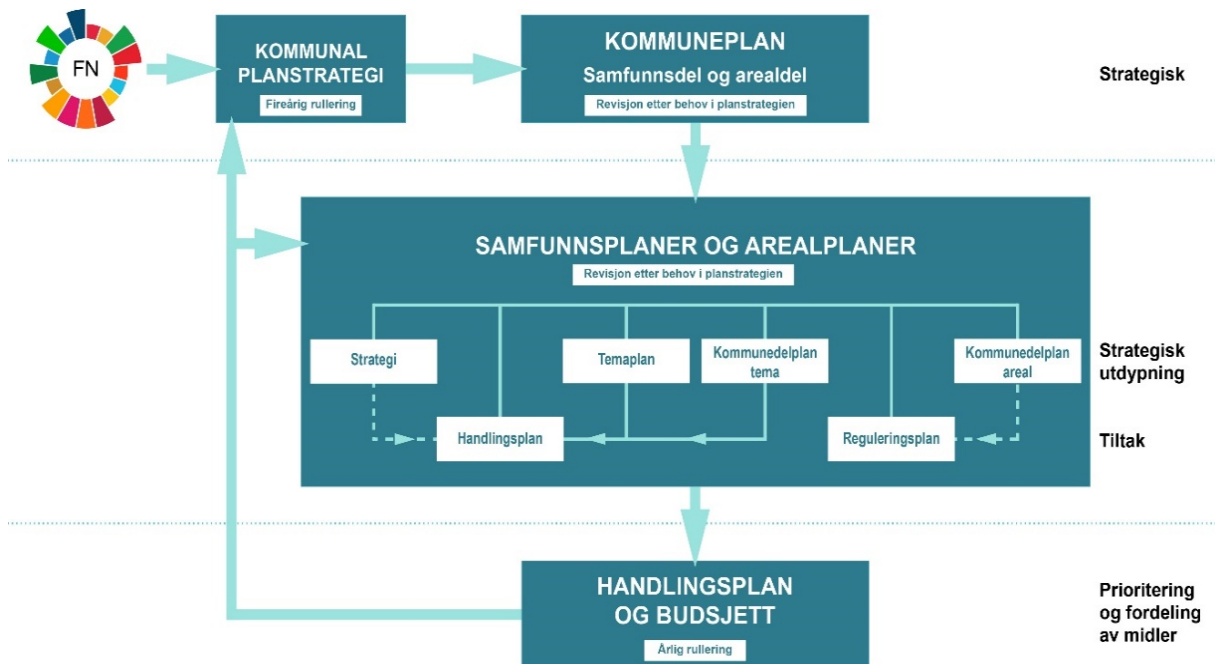
- *Kommuneplanens samfunnsdel*
- *Kommuneplanens arealdel*

Kommuneplanens samfunnsdel tar stilling til utfordringer, mål og strategier for utviklingen av Nesbyen som et lokalsamfunn og som en organisasjon. Handlingsdelen vedtas årlig ved rullering av økonomiplanen og årsbudsjettet.

Kommuneplanens arealdel viser sammenhengen mellom samfunnstvklingen og arealbruken. Denne er styrende for kommunedelplaner, områdereguleringer og detaljreguleringer. Arealplaner er juridisk bindende når kommunestyret har fattet vedtak i planen.

Plantyper i Nesbyen kommune

Planlegging skal ikke være mer omfattende enn nødvendig. Planlegging er et virkemiddel, og ikke et mål i seg selv. Det er derfor viktig å klargjøre hva behovet er, og hva funksjonen til planen skal være. Skal den gi strategisk retning, eller konkrete tiltak for gjennomføring? Både prosess og innhold må tilpasses det konkrete behovet. Planene skal følge opp og synliggjøre hvordan de bidrar til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel. Nedenfor illustreres hvorledes planene henger sammen i Nesbyen kommune:

Planer tilknyttet kommuneplanens samfunnsdel

Kommunedelplaner, temaplaner og sektorplaner tar utgangspunkt i vedtatte mål og prioriteringer i kommuneplanens samfunnsdel. Ved utforming av slike mål tar man stilling til type plan og hvilken prosess man vil bruke for å lage plan. Lager man en kommunedelplan må man følge PBL og dets prosessuelle regler. Lager man en temaplan står man mye friere til valg av prosess.

Planer tilknyttet kommuneplanens arealdel

Kommunen velger selv om man vil ha en enkeltstående arealdel, eller om man vil dele kommunen inn i flere områder og utarbeide kommunedelplan for angitte områder. I Nesbyen er kommunedelplan for Nesbyen og kommunedelplan for Natten og Tverrlie eksempel på avgrensede kommunedelplaner.

Tettstedet Nesbyen har fått sin egen kommunedelplan i 2015, samt at man har lagt en kommunedelplan til det største hytteområde som ble vedtatt i 2016. Man er også nå i gang med utarbeidelse av ny kommunedelplan for Nesfjellet som vil erstatte kommunedelplan for Natten og Tverrlie.

Reguleringsplaner kan lages på to måter:

- Områdereguleringer
- Detaljreguleringsplaner

Områdereguleringer er lite brukt i kommune. Vi har en slik vedtatt plan og to under utarbeidelse. Områdeplaner kan brukes for å legge til rette for utvikling av et større område som senere vil bli underlagt et krav til detaljreguleringsplan. Områdereguleringen avklarer såpass store temaer at en detaljregulering vil gå enklere igjennom. Videre kan områdereguleringer brukes som plantype når kommunen har særskilt behov for sikring av f.eks. infrastruktur- slik som vannverket i kommunen.

Detaljreguleringsplaner blir brukt for å følge opp føringer satt i kommuneplan/delplan eller områdereguleringer. Majoriteten av detaljreguleringsplaner fremmes av private forslagsstillere, men kommunen utarbeider også selv detaljreguleringsplaner og flere under utarbeidelse.

Kapittel 3 Nasjonale og regionale føringer

Nasjonale forventninger

Hvert fjerde år legger regjeringen frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for fremme en bærekraftig utvikling for hele landet: [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/tema/regionale-og-kommunale-planer/regionale-og-kommunale-planer-2023-2027)).

Av viktige planutfordringer framover peker regjeringen på utfordringer med å nå målene om redusert klimagassutslipp, ansvarlig forbruk, ressursbruk, bevaring av naturmangfold og mindre ulikhet.

I tillegg møter kommunene store samfunnsutfordringer blant annet som følge av aldrende befolkning med større omsorgsbehov og mangel på arbeidskraft i ulike tjenesteområder i kommunene.

Regjeringen har valgt fem overordnede perspektiver som utgangspunkt for 72 forventninger i kommende 4-års periode:

- Samordning og samarbeid i planlegging
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap

Fylker og kommuner skal sørge for at regjeringens krav i de nasjonale forventninger blir fulgt opp i strategier og planverk.

FN har utarbeidet totalt 17 bærekraftsmål, og disse er lagt til grunn for styring og prioritering nasjonalt og lokalt. Bærekraftsmålene er tatt inn i overnevnte hovedområder fra regjeringen. Det er forventet at kommunene i lokale prosesser og beslutninger følger opp nasjonale forventninger og ambisjonene lagt gjennom bærekraftsmålene. Dette er også grunnen til at Nesbyen har prioritert deltagelse i bærekraftsnettverket «Bærekraftsløftet».

Regionale føringer og planverk

Nesbyen og Hallingdal ble i 2020 innlemmet i Viken fylkeskommune, og ble da en del av den mest folkerike fylkeskommunen i Norge. Fra 01.01.2024 ble fylkesinndelingen reversert, og Viken fylke ble oppløst. Nesbyen er igjen en del av Buskerud fylkeskommune med om lag 270 000 innbyggere.

Buskerud fylkeskommune har utarbeidet en regional planstrategi «Med hjerte for Buskerud» for perioden 2024-2027. Forslag til regional planstrategi inneholder mål laget etter kunnskapsgrunnlag om Buskeruds utfordringer og muligheter. Fylkeskommunen vurderer at utenforskap, stort omstillingsbehov og knapphet på ressurser er regionale samfunnsutfordringer som peker seg ut som særlig viktige å håndtere i årene fremover. I Buskerudkonferansen januar 2024 ga kommunen innspill om sine viktigste samfunnsoppdrag, som er mer innenforskap, større satsing på teknologi, verdiskaping og infrastruktur og økt prioritering av klima, miljø og beredskap. Dette samsvarer med samfunnsutfordringene definert i den regionale planstrategien.

Denne er nå ute på høring. Følgende planer er foreslått videreført i Buskeruds planstrategi:

- Regional plan for Hardangervidda (2019-2035)
- Regional plan for Norefjell-Reinsjøfjell (2020-2035)
- Regional plan for Nordfjella med Raudafjell (2014-2025)
- Regional vannforvaltningsplan for Innlandet og Viken (2022-2027)
- Regional vannforvaltningsplan for Vestfold og Telemark (2022-2027)
- Regional vannforvaltningsplan Vestland Vassregion (2022-2027)
- Areal- og transportplan for Buskerudbyen
- Regional plan for areal og transport i Buskerud
- Regional plan for avkjørslser og byggegrensler langs riksvegnettet (og fylkesvegnettet)
- Kollektivtransportplan for Buskerud fylke

Det er foreslått å utarbeide ny Buskerudplan. Øvrige regionale planer foreslås opphevet.

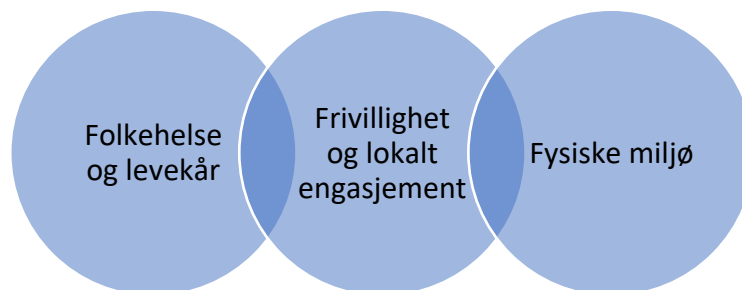

Kommunen har samhandling med Buskerud fylkeskommune i en rekke forum og kommunen har god dialog innen en rekke fagområder. For plansaker nevnes spesielt Regionalt planforum. Her kan kommunen melde inn plansaker der man har behov for regionale avklaringer og her møter alle regionale fagmyndigheter. Dette er en effektiv måte å få på plass avklaringer i planprosesser tidlig og underveis i arbeidet.

Statsforvalterens forventningsbrev kommer hvert år. Forventningsbrevet speiler nasjonale føringer, i tillegg til lokale føringer for eget fylke: [Forventningsbrev til kommunene 2024 | Statsforvalteren i Oslo og Viken](#)). I brevet har Statsforvalteren flere innspill til kommunenes planstrategier knyttet til temaer som reduksjon av klimagasser, folkehelse og behov for tjenester, barn og unge, samfunnssikkerhet, klimatilpasning, jordvern og økt matberedskap, vannmiljø og vannforvaltning, avløp, naturmangfold, masseforvaltning og gravplasser.

Kapittel 4 Kommunens gjennomgående fokusområder

Samfunnsdelen har definert tre gjennomgående fokusområder som berører de fleste av kommunens fokusområder og som skal bidra til samhandling på tvers:

Folkehelse er godt dokumentert i kunnskapsgrunnlaget gjennom: *“Folkehelse i Nesbyen. Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Nesbyen kommune 2024-2027”*. Folkehelsen defineres i folkehelseloven som “befolkningens helsetilstand og hvordan dette fordeler seg i en befolkning”. Gjennom folkehelseloven er kommunen lovpålagt «å fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting». Folkehelse er ikke kun et offentlig ansvar, men noe hele samfunnet må ta ansvar for. Det er derfor helt avgjørende at man får til et godt samspill mellom de offentlige interessene og f.eks. frivilligheten.

Nesbyen har en rekke ulike organisasjoner der medlemmene legger ned betydelig antall timer med frivillig innsats som hele lokalsamfunnet nyter godt av. Det er ca. 90 organisasjoner (frivillige lag og foreninger) i kommunen. Det er viktig at dette opprettholdes. Med en krevende kommuneøkonomi er det viktig å anerkjenne frivillighetens verdi, som en av flere bærebjelker i distriktskommunen Nesbyen.

Nesbyen kommune har erfart konsekvensene av klima og miljøutfordringene. Dette er også et satsningsområde, hvor kommunens ansvar for å redusere klimautslipp og aktivt klimaarbeid er avgjørende. Kommunen har fått midler fra Miljødirektoratet for å sikre eget arbeid med sentrumsutvikling og tiltak knyttet til klimatilpasning. Dette arbeidet vil også speiles inn i ulike kommende planprosesser. Det er ikke utarbeidet en ny klima- og energiplan, eller klima- og miljøplan, slik forrige planstrategi forutsatte. Det utarbeides nå en regional klimaplan, og kommunen avventer denne for å avklare videre lokalt arbeid med plan og tiltak.

Uansett vil og må Nesbyen kommune tilrettelegge for gode miljøvalg som står seg godt inn i fremtiden. Vi bør tilrettelegge for det grønne skiftet og være en pådriver for gode miljømessige, innovative løsninger.

Skred og flomfare i Nesbyen er en særskilt utfordring tilknyttet det fysiske miljøet. Med ekstremværet «Hans» friskt i minne ser vi viktigheten av kartlegging av gjenstående skredområder, i tillegg til fornyet og oppdatert materiell fra NVE tilknyttet flomfarer i kommunen.

Kapittel 5 Kommunens hovedutfordringer

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt den 21.06.2018 sak 37/18. Den har definert fem hovedutfordringer for kommunen, og i tillegg er det to nye som listes opp under:

1. Befolkningsutvikling
2. Folkehelse og levekår
3. Næring og arbeidsplasser
4. Fysisk miljø
5. Lokalt engasjement og frivillighet
6. Beredskap
7. Økonomi

Etter ekstremværet «Hans» august 2023 er det nærliggende at man setter opp beredskap som en av kommunens hovedutfordringer i tiden som kommer.

I 2024 har utfordringsbilde endret seg for Nesbyen kommune da man har fått en stor økonomisk utfordring og vil bli innmeldt i ROBEK-registrert etter kommunestyrets vedtak. Kommunen utarbeider nå planer for *Bærekraftige Nesbyen 2030*. Kommunen har for høye utgifter i dag til drift og det må gjøres sterke tiltak for å snu økonomien til en sunn og bærekraftig økonomi. Det innebærer også at man må være innstilt på at det i omstillingsarbeidet kan fremkomme nye planbehov og prioriteringer som man ikke har fokus på nå. I forbindelse med oppstart av arbeidet med «Bærekraftige Nesbyen 2030» ble det gjennomført en innbygger undersøkelse. I denne undersøkelsen ble følgende hovedutfordringer prioritert:

- 72,1% sier vår største utfordring er flere eldre
- 65,9% sier at færre innbyggere i yrkesaktiv alder er en utfordring
- 65,9% sier at økt forekomst av psykiske og psykososiale problemer er utfordrende for oss
- 59,5% sier ressurser og kompetanse i kommuneorganisasjonen er en utfordring

Denne innsikten tas med videre i kommende plan- og utviklingsarbeid.

Befolkningsutvikling

Per 1. januar 2024 var det bosatt 3287 personer i Nesbyen kommune.

Alderssammensetninger er en stor utfordring for kommunen. Ser man tilbake til 1990 ser man markant nedgang i aldersgruppen 0-19 år samtidig som andel eldre øke betraktelig. Vi ser også en variasjon i fødselstall fra år til år.

Folkehelse og levekår

Utfordringene knyttet til folkehelse og levekår er utredet nærmere i kunnskapsgrunnlaget «Folkehelse i Nesbyen. Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Nesbyen kommune 2024-2027», se vedlegg til planstrategi. Et av satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel er

folkehelse. Det er derfor vedtatt en rekke mål, strategier og tiltak knyttet til folkehelse i samfunnsdelen.

Næring og arbeidsplasser

Strategisk næringsplan, vedtatt 13.05.2016, har en handlingsdel som rulleres hvert år. Hovedtema i næringsplanen er hytte- og reiseliv, sentrumsutvikling, kompetanse, innovasjon og utvikling av nye næringer.

Som en overordnet målsetning skal Nesbyen kommune stimulere til nyskapning, kreativitet og tiltrekke seg gründere. Nesbyen skal jobbe aktivt for å styrke innovasjonsevnen til både privat og offentlig sektor.

Videre skal kommunen ha fokus på egenart og bærekraftig utvikling av hytteområder, tilrettelegging av turisme og et godt hytteliv. I kommuneplanens samfunnsdel pkt 7 – fremtidsbilde – er det vedtatt at man ser for seg at man i 2030 har 5.000 hytter i kommunen. Ved utgangen av april 2024 er det registrert 4.583 fritidshytter i kommunen.

Nesbyen skal innen 2026 bli kjent som et attraktivt sted som forbindes med «Ekte Landsbyliv» der fellesskapet gror og det er godt å bo, leve og arbeide. Nesbyen sentrum har fått et løft ved at det etableres nye bedrifter i kommunen. Det satses på en rekke ulike virksomheter. En rekke bedrifter antas at har oppstått som en direkte konsekvens av hytteutbyggingen/reiselivssatsingen i kommunen. Selv om man per nå ser en markant nedgang i antall nye byggeprosjekter forventes det at denne næringen vil ta seg noe opp i løpet av kommende planperiode. Denne nedgangen er ikke knyttet til Nesbyen, men gjelder både regionalt og nasjonalt.

Næringsplanen stiller også krav til at kommunen skal gi mulighet for at landbruket kan være med å øke kommunens verdiskapning, sysselsetning og bosetting. Det er uttalt at landbruket skal være en grunnpilar i å sikre verdier for kommende generasjoner. Kommunen vil prioritere ressurser administrativt, slik at man får fulgt opp intensjonen i næringsplanen på dette området.

Det har vært gjennomført flere utviklingsprosjekt senere år. Nesfjella til sentrum fra 2017 utviklet skisser for fremtidig utvikling av sentrum for å øke attraktivitet. Dette prosjektet tas stadig vekk frem for å gjenbruke kunnskapen prosjektet ga med hensyn til strategisk innsikt og relevant planlegging.

Sykkelsatsning er også viktig for Nesbyen kommune, og samfunnsdelen sier at man skal være en ledende sykkeldestinasjon i Norge.

Klima og miljø

Vi må være forberedt for å takle klimaendringer som gir ekstremvær, flom, skred og utfordringer med overvann. Klimaendringene påvirker oss. Det vil bli et økende behov for å prioritere arbeid med forebygging, beredskap og reparasjoner. Klimaarbeidet må styrkes slik at kommunen settes i stand til å gjøre gode, bærekraftige valg for fremtiden. Det er store klimaendringer i verden og Nesbyen har erfart konsekvensene av dette. Det er spesielle utfordringer knyttet til nedbør, flom og styrtregn som gjør at kommunen vil måtte posisjonere seg for å bygge kompetanse, og bruke kompetanse og ressurser aktivt inn i planleggingen på dette området.

Kommunen er godkjent som trafiksikker kommune i 2020 og ble re-godkjent i 2023. Det er etablert et trafiksikkerhetsarbeid i kommunen på tvers av sektorer.

Kommunen er også godkjent som bærekraftig reisemål. Å jobbe for et bærekraftig reiseliv innebærer at man tar vare på behovene til mennesker som lever i dag uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter for å dekke sine behov.

Kommunen må også ta innover seg bærekraftsmålene for miljø. Det må legges til rette for at miljøperspektivet gjenspeiles i alt kommunalt arbeid og i alle kommunale prosjekter. For eksempel kan utfordringer knyttet til overvannsproblemtikken nevnes som krevende.

Lokalt engasjement og frivillighet

Nesbyen kommune er en arrangementsbygd. Det er et stort antall frivillige lag og foreninger i kommunen som representerer stor bredde. De frivillige gjør en uvurderlig innsats for kommunen. Dugnadskulturen sitter fortsatt godt i lokalsamfunnet, og det ser vi blant annet gjennom det store antall arrangementer som gjennomføres hele året.

Frivilligheten tilrettelegger for sosiale arenaer der man tilbyr samvær og trivsel med andre sambygdinger og gjester. Kommunen har ca. 90 frivillige lag og foreninger, i tillegg kommer frivilligsentral og frivillige koordinatorene tilknyttet helse og omsorgssektoren.

Kommunen har ønske om økt tilflytting. Vi deltar aktivt i bo og blilystprosjekter både lokalt og regionalt. Det arbeides med en målsetning om økt trivsel for eksisterende innbyggere, og at Nesbyen blir oppfattet som et trivelig sted man har lyst å flytte til og ikke flytte fra. Her er de frivillige lag og foreninger svært viktig som et lim som holder lokalsamfunnet sammen. På den måten skaper man gode ringvirkninger som gjør Nesbyen til et trygt og godt sted å bo, hvor ungdommen har lyst å flytte hjem etter endt utdanning.

Beredskap

I august 2023 fikk kommunen testet beredskapsplanverket under ekstremværet «Hans». Det ble store flomskader, hvor mange hjem ble berørt. Kommunen var på et tidspunkt oppdelt i en rekke mindre områder og man var avskåret fra omverden. I denne situasjonen fremkom det også hvor viktig Nesbyen er for hele Hallingdal. Det ble betydelige skader på fylkesvei opp Rukkedalen og rv. 7 var under vann.

Kommunen har ansvar for kritisk infrastruktur og formålsbygg med døgntilgjengelig drift. Ekstremværet Hans og flommen krevde stor innsats fra mange med omfattende skader på veier og infrastruktur. Fremover må vi tilpasse oss endringer i klima, for å unngå skade på offentlig infrastruktur og for å kunne opprettholde vannleveranser og rensing av avløpsvann. Kommunen skal dra læring fra håndteringen av «Hans» og den påfølgende flomsituasjonen. I tillegg skal vi fortsette å jobbe systematisk med utvikling av planer og tiltak som styrker beredskapen. Erfaringen og evalueringen i etterkant viste at beredskapsplanene fungerte. Kontinuerlig forbedring og relevant planverk for slike hendelser må prioriteres. I tillegg er det det essensielt at det avsettes nok tid til å øve på beredskap. Øvelser må skje både lokalt og i regionalt, sammen med andre aktører.

Kommuneøkonomi

Kommunen er i en svært krevende økonomisk situasjon. Regnskapsåret 2023 viser et underskudd på kr. 22,6 millioner. Dette medfører at kommunen vil bli innmeldt i ROBEEK-registret etter at kommunestyret har godkjent regnskapet for 2023.

Kommunen må finne tiltak for å ta ned driften. Det er satt i gang tiltak og har vært jobbet frem økonomiske tiltaksmodeller som viser strakstiltak, kortsiktige og langsiktige tiltak. Det er etablert det vi kaller «Bærekraftige Nesbyen 2030», som skal vise hvordan kommunen skal omstille seg og få på plass en sunn og god økonomi som er bærekraftig i seg selv. Denne omstillingen vil i stor grad påvirke hvilke valg man vil ta for utarbeidelse av planer i tiden som kommer. Kommunens tjenesteyting gjennomgås, og vil kunne bli organisert annerledes enn det vi kjenner til i dag. Med det er det også en stor mulighet for at man må utarbeide helt andre planer enn det vi tenker er nødvendig nå, helt i

startgropen som en ROBEK-kommune. Derfor må man ta forbehold på at våre fremtidige planbehov kan bli helt annerledes når vi er kommet over i 2025 og ser konturene av omstillingsarbeidet. Der vi i dag tenker sektorplaner, kan det godt være slik at vi er mer tjent med å lage temaplaner. Dette vil være avhengig av organiseringen av tjenestene.

Kapittel 6 Vurdering av planbehovet

De økonomiske rammene og handlingsrommet til Nesbyen kommune er nå svært stramt. Det kommende planarbeidet må i all hovedsak gjennomføres med egne ressurser. Det er derfor viktig med en nøye vurdering av behov og hva som er mulig å få til ut fra tid og tilgjengelige ressurser.

Som beskrevet over har det pågått og pågår relativt omfattende planarbeid i kommunen. Av det som pågår er det flere omfattende planer, som vil påvirke Nesbyen i årene fremover. I denne kommunestyreperioden må det prioriteres å fullføre planarbeid som er satt i gang, i tillegg til å følge opp det som er vedtatt.

Alt planarbeid skal ta utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og legges fram for politisk behandling i tråd med gjeldende delegeringsreglement. Med situasjonen slik vi kjenner den i Nesbyen nå er revidering av målene i samfunnsdelen, samt tydelig strategi for ønsket utvikling av kommunens tjenester det viktigste vi prioriterer. I den årlige prosessen med handlingsplan vil vi komme tilbake til vurderingen av kommunens øvrige planbehov.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel vedtatt 21.06.2018, KS-sak 37/18 videreføres, men det vil bli påbegynt et arbeid snarest med det formål å gjøre planen noe mer tydelig. Det er en oppfattelse av at planen bør få en mer tydelig prioritering og målbilde som er lettere så styre etter. Det vil derfor igangsettes en mindre revisjon av kommuneplanens samfunnsdel. Det vises også til kommunestyrets strategisamling 11.06.24 der det kom frem ønske om en justering av mål/prioriteringer i denne planen.

Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel, vedtatt 21.06.2018, KS-sak 40/18 videreføres. Man har hatt en gjennomgang av planen og finner at den kan videreføres. Det er her et behov for mindre justeringer av et fåtall bestemmelser. Dette med bakgrunn i de erfaringer man har av planen siden vedtaket i 2018. Planen har fortsatt godt volum for fremtidig utbygging, men har noen bestemmelser som får utilsiktet effekt som man ønsker å rydde opp i.

Nye overordnede strategier for sektorene

Planstrategien for 2018-2023 angir noe behov for planer både sektorene. Det er behov for å etablere tydeligere strategier og planer for utvikling av tjenestene, spesielt med det utfordringsbildet kommunen nå står ovenfor. Sektorene mener det er mer hensiktsmessig å utarbeide en overordnet strategi for hver sektor, som kan følges opp av for eksempel temaplaner. Disse vil komme til politisk behandling.

Oppvekst og kultur (enhet livsløp)

Revidering av Strategisk plan for kultur

Revidering av Strategisk plan for den kulturelle skolesekken

I tillegg er det behov for etablering av mindre temaplaner innen en rekke områder. Dette må man komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Helse og omsorg (enhet livsløp)

Fremtidens demensomsorg i Nesbyen

Tid for handling – hva betyr det i Nesbyen

I tillegg er det behov for etablering av mindre temaplaner innen en rekke områder. Dette må man komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Teknisk, plan/utvikling, miljø og næring

Fullføre detaljreguleringsplaner for Indre Torg, Esso/skoleplassen, Moan.

Fullføre utarbeidelse av ny kommunedelplan for Nesfjellet

Masterplan for sykling

Oppdatere grunnlag for stier og løyper- herunder også i forhold til regionale sti- og løypeplan

Revidering av vann – og avløpsplan

Eiendomsplan for kommunale bygg

Overordnet sentrumsplan herunder flomsikringsprosjekter

Reguleringsplan for næring

Beitebruksplan

Fellestjenester, økonomi, beredskap og kompetanse

Arbeidsgiverstrategi

Oppdatering av kommunal ROS-analyse

Ny plan for kriseledelse

I tillegg er det behov for etablering av mindre temaplaner innen en rekke områder. Dette må man komme tilbake til på et senere tidspunkt.

Kapittel 7 Kommuneplanen status

Man har hatt en gjennomgang av kommuneplaner og sett på hvilke planer som kan videreføres:

1. Kommuneplanens samfunnsdel – den trenger justering av mål og prioriteringer
2. Kommuneplanens arealdel – den videreføres. Mulig enkel revisjon av bestemmelser i 2026.
3. Kommunedelplan Natten/Tverrlie. Videreføres frem til ny kommunedelplan for Nesfjellet vedtas.
4. Kommunedelplan for Nesbyen. Videreføres.

Kapittel 8: Planevaluering

Plan	Vedtatt	Evaluering	Videreføring
Kommuneplanens samfunnsdel	21.06.2018	Mål og strategier må justeres	Planen videreføres, men en mindre justering av mål og prioritering utarbeides.
Kommuneplanens arealdel	21.06.2018	Plan fungerer tilfredsstillende. Man ønsker å foreta noen mindre justeringer i perioden	Planen videreføres.
Kommunedelplan Nesbyen	13.08.2015	Kan være aktuelt lage ny plan når man har kommet lengre med flomsikringsprosjekt	Planen videreføres.

Kommunedelplan Natten og Tverrlie	21.06.2016	Denne skal erstattes og ny plan er under utarbeidelse	Plan videreføres frem til ny kommunedelplan for Nesfjellet er vedtatt.
Kommunedelplan for trafikksikkerhet	14.12.2017	Årlig rullering av handlingsdel	Planen videreføres.
Kommunedelplan for klima- og energi	15.12.2011	Må utarbeides ny.	Plan videreføres frem til ny plan er vedtatt.
Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet	05.06.2019	Årlig rullering av handlingsplan	Planen videreføres.
Strategisk næringsplan	19.05.2016	Årlig rullering av handlingsplan. Ny plan påbegynnes i 2026.	Plan videreføres til ny plan vedtas.
Beitebruksplan	07.02.2019	Ny plan påbegynnes i 2025	Plan videreføres til ny plan vedtas.
Strategisk plan for den kulturelle skolesekken	30.11.2021	Vedtatt plan for perioden 2021-2024	Plan videreføres til ny plan vedtas.
Strategisk plan for kultursektoren	01.12.2022	Vedtatt plan for perioden 2015-2025	Plan videreføres til ny plan vedtas.
Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2020-2030	09.09.2020	Nylig vedtatt. Ikke behov for revidering	Planen videreføres.
Hovedplan for vann og avløp	11.02.2021	Behov for en justering	Planen videreføres til ny plan vedtas.
Risiko og sårbarhetsanalyse	06.04.2017	Rulleres	Planen videreføres til ny plan vedtas.
Plan for kommunal kriseledelse	16.06.2022	Rulleres	Planen videreføres til ny plan vedtas.
Vedlikeholdsplan for kommunale bygg		Rulleres	Planen videreføres til ny plan vedtas
Saneringsplan for ledningsnett	11.02.2021	Behov for en justering	Planen videreføres til ny plan vedtas
Plan for energieffektivisering av kommunale formålsbygg	03.12.2020	Foreligger ENØK-analyser fra 2020 i prosjektet «Energiplaner formålsbygg». Det er påbegynt et revisjonsarbeid som sluttføres i 2024.	Ny plan under utarbeidelse
Vedlikeholdsplan for kommunale veier			Planen videreføres

I tillegg kommer en rekke planer som f.eks. administrative planer, virksomhetsplaner, aktivitetsplaner, kompetanseplaner mm. Oppstillingen tar heller ikke for seg offentlige eller private arealplaner.

Kommunens renseanlegg står ferdig og har vært et stort utbyggingsprosjekt for kommunen siste periode.

Kapittel 9 Prioriterte planer 2024-2027

	2024	2025	2026	2027		Kostnader internt	Kostnader eksternt
Kommunedelplan Nesfjellet	X	X			Er satt i gang. Ferdigstilles 2025	600 t	1.000.000
Kommuneplanens samfunnsdel	X				Revisjon av mål og prioriteringer		
Kommuneplanens arealdel			X		Enkel revisjon av bestemmelser	100 t	
Kommunedelplan klima- og energi	x	X			Mottatt klimasatsmidler	450 t	100.000
Strategisk plan for kultursektor		X					
Strategisk plan for den kulturelle skolesekken		X					
Rullering næringsplan handlingsdel	X	X	X	X	Høsten hvert år		
Kommunedelplan Trafikksikkerhet Rullering handlingsdel	X	X	X	x	Høsten hvert år		
Beitebruksplan		X	x		Oppstart 2025		
Sentrumsutvikling inkl. flomsikring	X	X			Oppstart 2024	500 t	1.000.000
Indre torg	X	X			Pågående og avsluttes i 2025		
Esso og skoleplass	X				Pågående og avsluttes i 2024		
Masterplan for sykling		X			Starte en revidering i 2025	150 t	
Revidere sti og løypeplan	X	X			Revideres. Kartgrunnlag oppdateres i 2024	200 t	
Revidere vann- og avløpsplan			X		Revisjon starter i 2026	250 t	750.000
Eiendomsplan for kommunale bygg		X	X		Startes i 2025	250 t	300.000
Reguleringsplan for næringsområder		X	x		Startes i 2025	300 t	750.000
Helse – sektorplan		x	x		Startes i 2025	350 t	
Oppvekst – sektorplan		X			Revisjon av interne planer		
Kommunal ROS-analyse	x	x			Pågående og avsluttes våren 2025		
Plan for kommunal kriseledelse		x	x		Revideres med oppstart 2025		
Tiltaksstrategi økt bosetting				X		200 t	100.000

Vedlikeholdsplan kommunale bygg		X			Gjennomgang i 2025	100 t	
Energieffektivisering kommunale bygg	X				Revisjon er i gang	50 t	
Næringsplan			X	X	Utarbeide ny næringsplan. Oppstart i 2025	300t	100.000
Økonomiplan med handlingsdel	X	X	X	X	Løpende arbeid		